СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 194. Джерзі Сити, Н. Дж., вівторок 22-го серпня 1939. No. 194. Jersey City, N. J., Tuesday, August 22, 1939. VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1010. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

В АМЕРИЦІ ЗРОСТАЄ СВІДОМІСТЬ НЕБЕЗПЕКИ ВІЙНИ

ВАШИНҐТОН. — Американський Інститут Публичної Опінії подав до публичного відома висліди свого розсліду над публичною опінією в Америці щодо небезпеки війни й здібности Америки здержатися від участи в ній.

Замітний вислід показує, що 75% розпитуваних людей висказували свої побоювання, що незадовго вибухне світова війна та що Злученим Державам буде неможливо до неї не вступити.

Інститут підчеркує, що публична опінія нині багато певніша американської участи в евентуальній світовій війні, ніж вона була перед вибухом першої світової війни.

ПЕВНІ КАНАДІЙСЬКОЇ ДОПОМОГИ ДЛЯ АНҐЛІЇ

МОНТРЕАЛ. — Розсліди ґазетярів над відношенням канадійців до участи в світовій війні показують, що Канада приймає як зовсім природню річ, що вона має помагати Англії переводити в світі політику, при вирішенні котрої Канада властиво не має ніякого впливу.

Френк Скот, професор конституційного права в університеті МекҐіла, вказав оноді, що канадійці не знають, яку політику провадить британська імперія, поки не прочитають ґазети. Не зважаючи на те, канадійці проти цього не повстають, а приймають це з повним фаталізмом, себто, що така вже їх доля.

УРЯД ВДОВОЛЕНИЙ ЗІРВАННЯМ АНҐЛІЙСЬКО-ЯПОНСЬКИХ ПЕРЕГОВОРІВ.

ВАШИНҐТОН. — Американські урядники не скривали своєї радости зприводу зірвання переговорів між японським і англійським урядом, що велися в японській столиці Токіо; вони приписують зірвання переговорів домаганням американського уряду взяти під увагу американські інтереси.

Публичне признання цього вмішування американського уряду в міждержавні справи світу вважають ґазети доказом активної участи Америки в цій міждержавній політиці.

ПРЕЗИДЕНТ СТАРАЄТЬСЯ БУТИ В ТІСНІМ ЗВЯЗКУ З ХОДОМ ПОДІЙ.

ГАЛИФЕКС (Нова Шотляндія). — Президент Рузвелт перервав свою подорож по морю, бо через мраки він не міг діставати правильно своєї почти.

Він вернувся назад на сушу, щоби полагодити пильні депеші з Білого Дому.

МОЛОЧАРСЬКИЙ СТРАЙК ДОПІКАЄ НЮ ЙОРКОВІ.

НЮ ЙОРК. — За обчисленням міського уряду, через страйк молочарів місто Ню Йорк не дістає тепер 50 процентів звичайно йому потрібної скількости молока. Відчувають недостачу передовсім крамниці; достава до домів іще правильна.

Насильства на тлі страйків трохи зменшилися. Воюючі сторони вже проявляють бажання порозумітися й згодилися на пропозицію нюйорського посадника відбути конференцію.

ГИЛЯКА ВБИЛА ЛЮДИНУ НА „БОСІ".

НЮ ЙОРК. — На їдучий Пятою Евеню двоповерховий „бос" у неділю під вечір упала з дерева, що стоїть при дорозі, груба гиляка, видно відірвана бурею попереднього дня. 47-літній Френк Ґеш помер на місці, а дві жінки були так сильно покалічені, що їх треба було відставити до шпиталю.

ПОЇЗД ВИЛЕТІВ З РЕЙОК.

ЧЕТСВОРТ (Ню Джерзі). — Три особи були ранені важко, а 14 легко, коли пять возів поспішного поїзду залізниці Ню Джерзі Сентрел, їдучого з Атлентик Сіті, вилетіли в суботу зполудня з рейок. Причиною випадку було підмиття залізничої дороги зливними дощами.

КУПЦІ КАЖУТЬ, ЩО БІЗНЕС ІДЕ КРАЩЕ.

ВАШИНҐТОН. — Торговельна Палата Злучених Держав каже в стоїм місячнім рапорті, що бизнес у краю іде краще та що вигляди на будуче теж добрі.

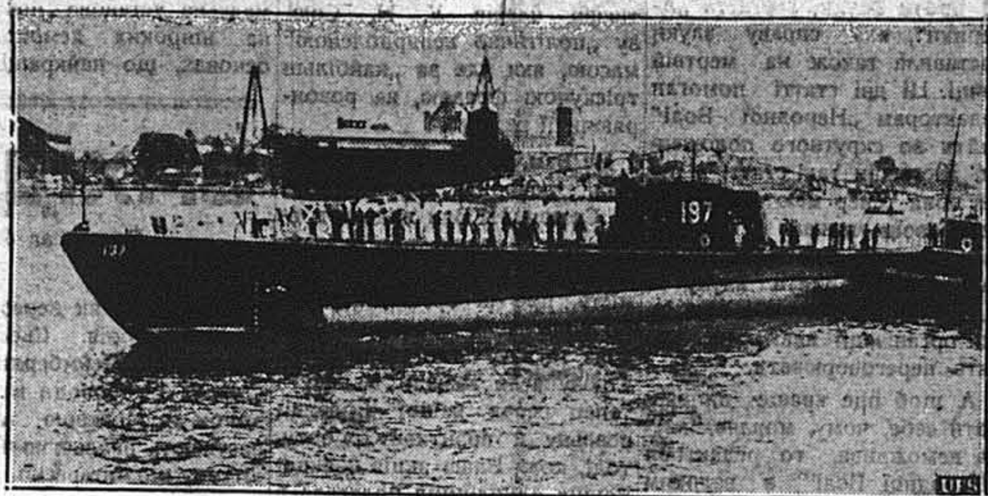
Вона приписує поправу боротьбі конґресу проти політики президента Рузвелта.

НЕБУВАЛА СПРОБА ЛІКУВАННЯ ПІСТРЯКА.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — До шпиталю „Темпел Юніверсити" прибув Макс Гарлен, 42-літній фармер з Айови, щоби піддатися тут новому лікуванню на недугу пістряка. Придумали це лікування д-р Темпел Фей і д-р Лоренс Смит, а полягає воно на обкладанні тіла недужого ледом, або в так званім „замерзлім сні".

ДОМАГАЮТЬСЯ УРЯДОВОЇ АКЦІЇ ПРОТИ КОМУНІСТІВ І НАЦІСТІВ.

ВАШИНҐТОН. — Конґресмен Даєс, голова конґресового комітету для розсліду неамериканських акцій, домагається судового процесу проти комуністичної партії й Німецько-Американського Бунду та їм подібних організацій, бо, мовляв, вони є аґентами чужих урядів, а не зареєструвалися як такі в американськім уряді.

НЕ ПІДДАВАЙСЯ!

Хоч недавно затонув підводний човен американської фльоти „Сквалус", американський уряд спустив на воду його „сестру", себто новий човен, збудований за тими самими плянами в тих самих доках. Називається він „Сівулф", себто морський вовк. Спущено його в Портсмуті, в стейті Ню Гемпшир. На світлині скелет човна, котрий буде узброєний і відданий до служби в квітні 1940. року.

ДАЛІ ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ПОДОРОЖ МОРЕМ.

Американський корабель для трансатлянтійської плавби, „Америка", що має бути спущений на воду 31. серпня, має багато нових винаходів. Між іншим має він бути збудований так, що хочби навіть дві третини корабля були затоплені водою, він усетаки вдержиться на поверхні моря.

ХРУЩОВ ПРО ЗАВДАННЯ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ В УКРАЇНІ.

АТЕ подає з Москви таку вістку: У Києві відбулося зібрання партійних секретарів комуністичних організацій столиці Совєтської України, на якому перший секретар КО(б)У, Хрущов, виголосив велику політичну промову про завдання комуністичної партії в Україні. Він підкреслив, що на цілому ряді відтинків політичної та господарської праці є недотягнення, які треба усунути. Цікаве, що в цьому зібранні не брав участи предсідник Найвищої Ради Української Радянської Республики, Корнієць. Як відомо, Найвища Рада УСРР була скликана на звичайну сесію на 7-го червня, але цю сесію відклали на необмежений час.

НАПАД НА ДІМ „ПРОСВІТИ" В ТУРЦІ НАД СТРИЄМ.

Дня 4. червня ц. р. уладила місцева чит. „Просвіти" концерт у честь Шевченка. Підчас концерту кілька типів напали на дім „Просвіти", в якому відбувався концерт, вибили 3 шиби, причому камінь, що його кинули напасники, вдарив одного з учасників у концертовій салі. Опісля напасники намагалися вдертись до салі, але рішуча постава громадянства внеможливила їм виконати бешкет. Поліція веде в цій справі допит. Слід згадати, що це вже не перший випадок такої провокації. Тому українське громадянство домагається гострого покарання напасників.

ЗБРОЙНИЙ НАПАД НА ГУЦУЛЬЩИНІ.

Невідомі напасники вдерлися вночі, вибивши передтим шиби у вікнах, де мешкання Марії Білабчук та, стероризувавши домашніх крісами, веліли їм влізти під ліжка. Тоді напасники преспокійно перешукали ціле мешкання та забрали ріжні речі вартости 400 зл. і втекли в невідомому напрямі.

СТУДІЮВАЛИ ВІДНОШЕННЯ ВОГКОСТИ ДО СМЕРТНОСТИ.

Бюро Погоди в Ню Йорку робило від довшого часу спеціяльні розсліди про те, чи вогкість спричинює більшу смертність, як це звичайно говориться. Отже розсліди ствердили зовсім противне, себто, що в часах високої вогкости смертність не збільшується, але поменшується. Лікарі кажуть, що думка про шкідливість високої вогкости зродилася з почуття невигоди, яку викликує висока вогкість. Видно, почуття прикрости не треба утотожнювати зо шкідливістю для здоровля.

Бюро погоди у Вашинґтоні завело в себе спеціяльний відділ, що слідкує за гураганами з цілю подавати наперед остороги про наближення гурагану. Бюро не сумнівається, що йому вдасться предсказувати гураган значний час наперед.

БРОДИЙ У ЛАВОЧНІМ.

ПАТ подає, що на горі Тин біля Бескиду, на граничнім відтинку Лавочного відбулося з нагоди спільної польсько-мадярської границі свято польсько-мадярської спільноти. На границі зібралася „юрба польського населення, прийшло теж мадярське населення, був КОП і мадярські гонведи, представники польської і мадярської цивільної влади". Богослуження відправив гр.-кат. священик о. Варецький. Промовляли: війт волости Славського та „представник мадярської влади посол Бродий". Промовці підкреслювали братерство і приязнь обох народів".

САМОГУБСТВО ЗАКОХАНИХ.

В Перегінську, пов. Долина, напилися сіркового квасу: 26-літній Михайло Проць та 17-літня Іванна Семенович. Затроєних відставили до долинської лічниці. Причиною самогубства було те, що молодята не могли з собою побратися.

ЗАСУДИЛИ Д-РА М. ПАНЧИШИНА.

Перед окружним судом у Самборі відбулася розправа проти д-ра М. Панчишина зо Львова, якого обвинили за поширювання панікарських вісток. По переведеній розправі суд засудив д-ра Панчишина на 3 місяці арешту й 1,000 зл. гривни. Виконання кари суд припинив.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

Перед трибуналом окружного суду у Львові відбулася 12 і 13. червня розправа проти членів „Самоосвітнього гуртка" при чит. „Просвіти" в селі Бутини, жовківського пов., яких притягнув до відповідальности прокуратор за те, що вночі з 11. на 12. листопаду мин. року спрофанував портрети державних мужів та за те, що впродовж останніх трьох років підпалили низку забудовань. По переведенні розправі суд засудив Петра Балка на 7 років вязниці, Степана Кропа на 6 і пів р. і Зенона Бучму на 6 р. вязниці та втрату громадянських прав упродовж 10 р.; Олексу Шевця, Петра Кудрика й Ярослава Толоха на кари від 3-ох до 2 і пів року вязниці й утрату гром. прав на 5 літ, а малолітніх умовно на дім поправи та завісив виконання кари на 3 р., віддаючи їх під нагляд батьків.

ДВА НОВІ САМОГУБСТВА У ЛЬВОВІ.

В суботу, 10. червня, рано скінчив самогубством львівський промисловець і власник фабрик „Одель" Марко Білер, який прийшов у год. 5:30 рано до фабрики при вул. Шевченківській, взяв ключі від управителя фабрики і повісився на ремінці на вінді. Пів години пізніше прийшли до фабрики робітники, де застали вже лише його труп і негайна ратункова акція не помогла вже нічого. Що було причиною самогубства — не відомо. Правда, в пятницю, 9. червня, скарбова влада перевела основну ревізію книг у фабриці і в помешканні Білера, але не знайшла нічого підозрілого. Здогадуються, що ця ревізія штовхнула амбітного промисловця до трагічного вчинку. Білер залишив жінку, двоє дітей та батька. — Кілька годин пізніше застрілився на Личаківському цвинтарі 38-літній поштовий службовик з Моршина, Марян Райс, який приїхав у пятницю до Львова. В суботу передполуднем пішов на могилу свого батька і скінчив самогубством. З листа виходить, що причиною самогубства були родинні непорозуміння.

ЯЄШНИЦЯ З 12,000 ЯЄЦЬ.

Під Гуціском коло Катовиць навантажений скриньками з яйцями самохід злетів з мосту до ріки. У висліді 12,000 яєць розбилися й сплили з водою.

ПОЛЬЩА В ПОСПІХУ ШЛЕ ВІЙСЬКА НА ГРАНИЦЮ

ВАРШАВА. — Польща почала в поспіху висилати війська на словацько-польську границю, а також на польсько-мадярську. Ті границі дотепер не були достаточно обсаджені. В останнім тижні німці нагромадили в Словаччині коло 250,000 вояків і відповідної зброї. Внаслідок напору німців на Мадярщину Польща зачинає побоюватися, що й з боку Мадярщини грозить їй небезпека. Тому і цю границю вона почала в поспіху укріпляти.

НІМЦІ Й СОВЄТИ ПІДПИСАЛИ ТОРГОВЕЛЬНИЙ МИР.

МОСКВА. — Замісць того, щоб підписати мілітарний мир з англійськими і французькими генералами, які отсе переговорюють із совєтським штабом, Совєти підписали торговельний договір з Німеччиною, на основі якого зобовязались дати німцям на кредит у перших двох роках на 180 міліонів марок харчів і ріжних сировців. Договір тревалий на сім літ. Вкупі з тим совєтська преса виголошує незадоволення на адресу Англії і каже, що вона таки думає погодитись із німцями і навіть вислала тихцем місію до Данціґу, подібну до тої місії, якою керував лорд Рунсіман минулого року в Чехословаччині. З того заключають, що мілітарний союз Англії, Франції і Совєтів іще дуже далеко й хто зна, чи він взагалі буде осягнений.

ПОГОЛОСКИ ПРО УКРАЇНСЬКИЙ ЛЕҐІОН У НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН. — Інтернешенел Нюс Сервис доносить з Берліну, що німці приступили до організування українського леґіону, в склад котрого ввійшлиб 10,000 українців, що мешкають у чеськім протектораті, а також 20,000 українців, що мешкають у Німеччині. Цей леґіон має бути використаний у боротьбі з Польщею.

ВІЙНА ВИСИТЬ НА ВОЛОСКУ — ЗАГАЛЬНО ДУМАЮТЬ.

ЛОНДОН. — Цей тиждень є найкритичніший від 1914, так загально переконані в Англії. Подаючи звідомлення про те напруження, англійські найповажніші ґазети навіть не подають надії на якийсь вихід з цієї ситуації. Але загальний настрій в Англії зовсім спокійний і під оглядом цілком відмінний від настрою минулого року. Так виглядає, що Англія готова до війни. Міністри, що були на вакаціях у ріжних місцях, дістали повідомлення безпроволочно вертатись. Всетаки в деяких колах кружляють вістки, що до Данціґу виїхала економічна комісія під проводом професора Райлея, ніби в цілком приватнім характері, але про цей виїзд знав Чемберлін.

І В РИМІ КАЖУТЬ, ЩО СИТУАЦІЯ МАЙЖЕ БЕЗНАДІЙНА.

РИМ. — В італійських урядових колах слідне велике поденервування і це перший раз вони отверто стверджують, що вибух війни, і то в скорому часі, дуже правдоподібний. Дехто навіть твердить, що ситуація безвихідна. Італійський уряд покликав під зброю два річники. Міністер Чіяно уникає чужих амбасадорів, бо ті стараються натиснути на Італію, щоб вона з черги натиснула на Німеччину, щоб Гітлер заперестав воєнні кроки. Та виходить, що натиски Італії на Німеччину вже не помагають, бо Гітлер рішений воювати. З Ватикану виїхав до Польщі спеціяльний дипломатичний представник, який має зробити останню спробу, щоб довести до миру. В Римі тихцем говорять, що мадярський міністер Чакі справді шукав помочі в Італії проти натиску Німеччини, але тої помочі Італія не могла Мадярщині дати.

МАДЯРЩИНА В СКРУТНІМ ПОЛОЖЕННІ.

БУДАПЕШТ. — Мадярщина знайшлась тепер у дуже скрутнім положенні. Бо Німеччина тепер натискає на неї, щоб та приступила до протипольської війни, а Мадярщина хоче піддержувати традиційну приязнь з Польщею. Німеччина піддержує у Мадярщині націстів, а теперішній мадярський уряд їх здавлює. В останніх днях арештовано 21 мадярських нацистичних провідників. Положення таке ґрізне, що дехто є тої думки, що Німеччина в найближчих днях вмашерує до Мадярщини таксамо, як вмашерувала до Чехії і Словаччини.

ТАЙНІ ІТАЛІЙСЬКО-НІМЕЦЬКІ НАРАДИ.

БЕРЛІН. — В Мінхені пару днів тому розпочалися секретні наради з представниками німецького уряду й італійським амбасадором. Ті наради, як твердять знавці европейських справ, рішать, чи має бути війна, чи мир. Італія є проти війни, Німеччина за війну. Деякі німецькі кола твердять, що вони можуть вести війну і без Італії, одначе знавці твердять, що без Італії Німеччина цілком певно програлаб.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ТРЕБА ЗДЕРТИ МАСКУ

Минулого тижня радив у Ню Йорку три дні міжнародній „конгрес для виховання до демократії". Вислідом цих нарад було навіть створення постійної міжнародньої організації для оборони демократії та демократичного виховання. На конґрес зявилися ріжні визначні люди, що правда не зовсім відомі зо своєї демократичности, але охочі злучити своє відоме ймення з акцією для оборони демократії.

Та знайшлися між ними й люди, які там певно не повинні бути, бо вони з демократією не мають нічого спільного, а то й помагали недемократичним течіям і силам, як наприклад Цехановскі, бувший вашінгтонський посол цієї наскрізь недемократичної держави, Польщі. Він не лише зявився на конгресі, але й виголосив на ньому одну з головних промов і він, що був представником держави, яка все ламала демократичні засади, навчав слухачів, як треба боронити демократію. Він, що представляв державу, яка старалася й старається відучувати людей від бажання правити собою демократичними способами, навчав визначних людей, як треба людей і народи виховувати до демократії.

Зате в Шікагу плянується на день 27. серпня демонстраційне віче в обороні Польщі проти претенсій Німеччини. Звісно, вільно в демократичній Америці й такі віча влаштовувати, вільно й Польщу боронити проти Німеччини, як кому це здається важним, як вільно людям, що цього не вважають важним, на віче не йти, як вільно людям, що вважають заняття Данціґу Німеччиною кращою розвязкою, скликати таке віче й сказати це публично. Одначе за влаштування віча взялася тут організація, що вже в своїй назві проголошує себе оборонцем демократії. Значить, для вивіски демократії мається вживати для оборони наскрізь недемократичної держави. Значить оборони наскрізь недемократичної держави буде представлятись інтересом демократії.

Ось такі явища стають останніми часами щоденними явищами в Америці. Заводиться в політику дві політичні міри: для одних антидемократів одна міра, для інших друга. Заводиться вслід за тим політична дволичність: представляють себе оборонцями демократії люди, які з демократією мають хіба те спільне, що її деінде поборюють. Заводиться зловживання популярного клича для темних цілей, отже шириться не політичне освідомлення й просвічення, які є першою ціллю демократії, а затемнювання політичної свідомости.

Вислід цих тенденцій може бути тільки один: коли американський народ не прочистить цієї атмосфери та не розділить справжньої демократії від фальшивої, то й в Америці буде наростати ця фальшива демократія, а справжня буде щораз більше корчитися.

ПРОТИ НАПАДУ „НАРОДНОЇ ВОЛІ" НА ЧЛЕНСТВО У. Н. СОЮЗУ

Маючи ухвалу конвенції, проте, що Український Робітничий Союз повинен змагати до злуки, та знаючи, що серед членства є велике бажання до злуки, „Народна Воля", що є офіційним органом У. Р. С., не могла отверто виступити проти злуки українських запомогових організацій. Та тут „Народній Волі" стає у пригоді стаття „Народного Слова", яке отверто виступило проти злуки, і стаття „Америки", яка справу злуки поставила також на мертвій точці. Ці дві статті помогли редакторам „Народної Волі" вийти зо скрутного положення. Діставши такі статті в руки, вони тепер мають що сказати своїм членам, і вже навіть кажуть: Дивіться! Як ми можемо переводити злуку з У. Н. Союзом, коли з ним інші організації навіть не хотять переговорювати.

А щоб іще краще виправдати себе, чому, мовляв, злука неможлива, то редактори „Народної Волі" з великим вдоволенням і втіхою передрукували в цілості на сторінках свого часопису обі статті „Народного Слова" й „Америки". Та, передруковуючи ці статті, вони тимсамим „пустили фарбу", бо виявили своє дійсне лице в справі злуки. Що більше! Заступник головного предсідника У. Р. Союзу і редактор „Народної Волі" д-р В. Левицький, не вдоволився передрукуванням згаданих статтей у „Народній Волі". Він видав іще окрему брошуру зо своїм власним підписом, і в цій брошурі зібрав усі статті, що в останніх часах були поміщені в „Народній Волі" проти У. Н. Союзу і „Свободи". Тепер розсилає ту брошуру на всі можливі адреси, які тільки може дістати.

Редактори „Народної Волі" так зраділи зо статтей тих двох часописів, що в своїй невимовній радості дозволили собі зневажити тяжко все членство У. Н. Союзу. Ось що вони писали в „Народній Волі" з 10. серпня 1939 р.: „Те, що ріжні громадські чи релігійні напрямки знайшли звязок з ріжними запомоговими організаціями і ґазетами, це явище другого ступня. Якби не було наперед радикалів, не зродилась би думка заснувати У. Р. Союз. Без католиків не було би Провидіння, без православних не булоб Народної Помочі. **Колиб врешті не факт, що велика частина нашої іміґрації політично невироблена і йде за найбільш тріскучою фразою, не розбираючи її змісту, тоді У. Н. Союз не був би найбільшою числом членів запомоговою організацією, а „Свобода" найбільшою ґазетою".** — (Підчеркнення наше).

Ось до чого докотились редактори „Народної Волі"! Вони називають тридцять чотири тисячі членів У. Н. Союзу „політично невиробленою" масою, яка йде за „найбільш тріскучою фразою, не розбираючи її змісту".

Не Вам, панове з „Народної Волі", говорити про членів У. Н. Союзу. Не Вам видавати осуд про їх працю, про їх ідейність, про їх політичну свідомість, про їх організованість. Бо коли мова про правду, то вона така є. Саме члени У. Н. Союзу вели завжди й ведуть тепер серед нашої іміґрації реальну й позитивну роботу, тоді, коли Ваша акція й акція Ваших однодумців полягала в тому, щоб не самим робити, а тільки критикувати ту працю, яку виконували члени У. Н. Союзу. Тоді, коли члени У. Н. Союзу докладали своїх рук, праці й грошей до розбудови нашого громадського й церковного життя, то Ваша праця обмежувалась на деструктивній критиці тої роботи. Тоді, коли члени У. Н. Союзу складали й збирали жертви на поміч Рідному Краєві, тоді, коли члени У. Н. Союзу вели протестаційні акції, брали участь у протестаційних походах проти Москви чи Польщі, то Ви, панове з „Народної Волі", своїм писанням доводили до того, що Ваші однодумці вистоювали на „корнерах" вулиць і з боку приглядались до тих походів.

Отже праця членів У. Н. Союзу проявлялась у самих ділах, а зате Ваша робота проявлялася тільки в критиці та саме у „тріскучих фразах", які Ви хотіли підсунути тепер членам У. Н. Союзу.

І коли У. Н. Союз зріс у найбільшу силу, то не при помочі „тріскучих фраз", але зріс він на реальній роботі членів, на їх ідейности, на їх свідомости, на їх посвяті.

І коли У. Н. Союз зріс і зростає в силу, то не тому, що до нього належить „політично невироблена" маса, але саме тому, що до нього належить саме найсвідоміша частина нашої іміґрації.

У. Н. Союз зріс у силу саме тому, що він був завжди народньою і загально громадською установою, бо він обіймав і приймав у свої ряди всіх українців, саме тих свідомих, чесних, ідейних громадян, які радо приймають на себе й несуть майже ввесь тягар нашої громадської праці.

От упродовж останніх трьох років, саме в часі депресії, У. Н. Союз зріс на 4,000 нових членів. З тих 4,000 членів 70 відсотків це роджена тут молодь. І коли ця молодь вступила в члени У. Н. Союзу, то саме тому, що вона свідома того, що У. Н. Союз це народня і загально громадська установа, побудована на широких демократичних основах, що найкраще підходять до її уподобань, до її змагань. І коли ця молодь вступає в члени У. Н. Союзу, то саме тому, що вона добре визнається, де саме їй належати.

Я вірю, що члени У. Н. Союзу дадуть тепер свою рішучу відповідь на цей ганебний напад редакторів „Народної Волі", які зневажили все членство нашої організації.

А відповіддю на ці наклепи і зневагу хай буде наша посилена праця для дальшої і ще більшої розбудови У. Н. Союзу. Приєднаймо нові тисячі членів до У. Н. Союзу, а тим дамо найкращу відправу демагогічним і зневажливим вигукам редакторів „Народної Волі".

Д. Галичин.

ЗАХІД І МОСКВА

Европа за 500 літ не навчилась нічого.

Аж дивно, як нераз повторяється історія. Сьогоднішні залицяння Чеймберлина до Сталіна і короводи між Лондоном та Москвою так дуже насувають аналогію з 16 століттям, що інтересно, а також дуже повчально пригадати собі це.

Сьогоднішні демократії гарячково монтують бльок проти Німеччини. А тоді, по упадку Царгороду, коли західня Европа стала віч-на-віч турецької загрози, не менш гарячково організував німецький цісар і папа протитурецьку лігу. Захід у почутті своєї слабости звертається за допомогою до Москви. І цісар і папа шлють туди своїх послів, щоби притягнути московського царя до ліги. Ці заходи страшенно цікаві, як ілюстрація тієї мани та ілюзій, якими в відношенні до Москви жила Европа тоді й живе ними по сьогоднішній день.

При зустрічі Заходу з Москвою виявилося, що дійсна знайомість контрагента, як передумова дипломатичного успіху, була не по стороні культурної й високоосвіченої Европи, а по стороні дикої й варварської Москви. Західні політики переконані, що там на краю світа дрімає первісна, отже наївна, але й могутня, та гарячо до християнства привязана сила, яка може бути неоціненим союзником проти турків. Посли з Заходу йдуть туди і грають перед царем зручну, як їм здається, гру.

Підлещують йому та його дорадникам, схлібляють його гордості, розкривають перед ним широкі горизонти на випадок визволення Царгороду, підсувають думку про сукцесійне право московського царя на візантійський престіл, блестять перед його очима міражем візантійської корони. Щоб ще більше розбудити його амбіції, сватають його з донькою останнього візантійського цісаря. А вже рік пізніше сенат Венеції пригадує Іванові III., що на нього перейшов правом наслідства престіл Візатії. Так при активній допомозі Европи родились претенсії московських деспотів до Царгороду. І є велика доза іронії в тому, що це сама Европа, яка в 15 в. роздувала ті амбіції, в 19. в. мусіла організувати задуми, що їх чотириста літ передтим нашіптували европейські дипльомати його попередникам.

З диявольською зручністю вміла Москва витягнути для себе всі користі з тих залицянь. Цар іще більше збільшував свій престиж в очах Заходу. А хитро маскуючись і закриваючи перед ним свої пляни, витворював переконання, що готов співпрацювати з західними державами. На Заході вірили — як і сьогодні вірять — що Москва справді піде проти Туреччини. Хоч у дійсності її реальні можливості були аж надто малі для такої справи, поминаючи вже залежність від Золотої Орди. Тимчасом цар радів з упадку Візантії, а впевнившись, що Захід йому ніщо не загрожує, бо цей Захід слабий, зводив свої порахунки з сусідами. Піддержував свої взаємини з Менглі-Ґіреєм, підбурював його проти литовсько-української держави та „збирав руські землі". А папу й цісаря постійно виводив у поле, як сьогодні те саме робить Сталін з Чеймберлином і Бонне.

Врешті західня дипломатія використовує останній аргумент — страх перед силою. Цісарський посол Герберштайн змальовує цареві у краснорічивих словах всю силу й грозу турків, щоб його налякати. Для европейця, що не знав московської душі, ефект був несподіваний: цар поспішив заключити союз з турецьким султаном. Европа була здивована, огірчена й розчарована. Платила першу дань за незнання Москви, й за свої ілюзії відносно неї. Але й дальше живе тимиж ілюзіями і дальше розчаровується, як пятьсот літ тому.

Західні посли, піддаючи цареві ріжні думки й пляни, як збільшити блеск його влади, скріпити його значіння й могутність, трактували це тільки як дипльоматичний трик, щоби зеднати царя для своєї справи. Не розуміючи Москви, не знали, на який пригожий ґрунт падали їх натяки, як жадібно ловило московське вухо кожний новий помисл, як сильно активізували вони московські амбіції до панування над Европою. Москва приймала ці трики поважно і включала їх до своєї політичної програми. А царі здійснювали їх послідовно при сприятливих нагодах.

Европейці не мали навіть поняття про те, що в тім самім часі, коли вони манили царя сугестіями про його наслідство на престолі світової імперії, та сама думка жеврила як мрія на дні московського серця. Старець Фільотей, ігумен псковського монастиря, писав до Івана III.: „Церква старого Риму впала внаслідок схизми, церкву другого Риму, Константинограда, сокирами розбили внуки Гаґара. А теперішня церква це свята вселенська апостольська церква третього Риму під твоїм пануванням, яке на всіх кінцях вселенної світить ясніше, ніж сонце. Гляди, богоугодний царю, і памятай, щоб усі християнські царства зеднались у твоїм єдиним царстві. Два Рими впали, третій стоїть, а четвертого взагалі не буде". Дипльомати Заходу помагали трансформувати цю мрію в політичну програму.

Ця сама мрія це найглибший мотор цілої московської історії від Фільотея до Сталіна. Тільки в ході віків вона прибирала ріжну форму в залежності від реальних обставин. Колись це була програма збирання руських земель, пізніше опіка над слов'янським світом, врешті в наших днях вона воплотилася в гасло „пролетарі всіх країв, єднайтесь", єднаються, очевидно, під крилами Москви. Ця мрія панування над світом є укритою пружиною, яка сьогодні означає становище Сталіна в переговорах із Заходом: Москва — це Рим для цілого світу й другого Риму поруч неї не сміє бути. — В Европі цього ще досі не розуміють і за це платять своїм розчаруванням. Але готові заплатити ще чимсь більшим. — („Новий Час").

М. Д.

З БОЇВ ЗА КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ

(14)

По дорозі в Ґаничах жиди в пятницю перед вечором зловили одного Січовика, Михайлечка (або, як його називали Ґуслій), хотячи його відвести мадярам до Тячева. По дорозі він утік. Селяни знали про це діло, що жиди зловили Січовика, повідомили нас, як і те, що в другому селі, в Калинах, є заарештований якийсь інж. Росоха та три студенти торговельної школи з Севлюша. Чуючи цю вістку від селян, ми приспішили хід до Калин, де довідуємося, що в дійсності є арештований місцевим священиком д-р Росоха, інжинір з Драгова і інші. Перед Калинами дігнало нас ще пять Січовиків. Між ними був Тимчій, два великі і два малі, котрим ми порадили (малолітні) лишитися в Апші.

Наскакуючи на село, ми обсадили приходство, священик утік, а крізь вікно ми побачили д-ра Росоху, котрий з радости не знав, що має робити. Казав лишити попа в спокою, забрати інших, котрі були в сільськім домі під дозором селян і, набравши харчів, пішли через верх снігами до Вижньої Апші.

До Нижньої Апші прийшли ми перед вечором, де в одного селянина, який по великих трудноща, боячися мадярів, приняв нас на нічліг. Його два сини були вже в Апші, в службі мадярів.

В ночі приходять вони зо служби додому і застають нас. Зачинають нас страшити, що прийдуть мадяри за годину-дві. Ми зараз зібралися та досвіта рано пішли через верх до Кобилецької Поляни.

Зблудили.

Обходячи К. Поляну, прийшли ми в неділю вечором над К. Поляну до зимівок, але не всі, бо всім так був дошкулив голод та втома, що по дорозі зіставлялись. Одні пішли: д-р Росоха з трьома товаришами до Коб. Поляни, булавний Левусь з пятьма попрямував через верх до Косівської Поляни, я (то є Нівицький) з чотирма перейшов через потік. Чуючи брехання пса, натрапив на зимівку, де вівчар нагодував нас. Переночували та раненько попрямували до Косівської Поляни, набуваючи ще одного товариша, який ночував уже з нами в цій зимівці. Інжинір та два студенти перед Коб. Поляною попрямували в сторону Бичкова.

В Косівській Поляні я затримався з Тимчієм, а три інші пішли до Рочиски з думкою зголоситися мадярській поліції. Оба студенти з Праги і один був секретар Громади. Живучи якийсь час в Кос. Поляні, довідалися, що д-р Росоха та кілька товаришів скривалися також у тім самім селі, яким селяни приносили їдження за невелику скількість грошей, які мав д-р Росоха, приблизно 1,000 корон.

Цілий час мадярів у селі не було, лиш одного дня перейшло через верх з Рахова 6 жандарів, питаючися, чи є „січ-банда" в селі та попрямували до Бичкова. По шістьох днях прийшли зо сторони Бичкова через Росішку два хлопці-Січовики, Полатайко й Федишин, котрі не були заперті в Бичкові; набравши там харчів, прямували на Словаччину, бо знали, що румуни їх не пустять.

Натрапили на нашу зимівку, де ми жили. Оповідали нам несотворені речі, які діялись там у Бичкові, про розстріли, катування і т. д. Цього самого дня за годину прийшов іще один Січовик, Михайлечко-Ґуслій, який крився в Росішці.

Вже нас було 5.

Ми порадилися, що разом попрямуємо на Словаччину, а звідттам дальше. При собі мали ми револьвери. Йдемо до села, стрічаємо в двох хатах кількох Січовиків з провідником Гундяком молодшим, котрі також збиралися в дорогу, не знаючи куди. По коротенькій гутірці рішили йти з нами. Ми попрямували в сторону полонин ясінсько-брустурських. По дорозі стрінули ми ще одну ґрупу з 7-мох Січовиків з провідником торунського ґарнізону, пор. Ганилевичем. Вони, не маючи що їсти, хотіли йти до села, а саме до Кос. Поляни. Ми їх нагодували, чим мали, і післали трьох Січовиків до Ясіня, даючи їм 600 корон, за які мали принести харчів. Вернутися могли аж за 12—14 годин, де ми їх мали чекати до другого дня до год. 3-тої пополудні.

Не діждалися всіх, лиш одного, який свистом повідомив нас, що він є наш. Посилаємо йому на поміч двох людей, бо вже не міг дійти, бо сніг був дуже великий.

Довідуємося, що двох інших, які необережно йшли вулицею Ясіня, мадяри зловили, а йому вдалося з маленькою частиною харчів утекти. Два хлопці були з ґарнізону Королева над Тисою, третій, що вернувся з ґарнізону з Торуні.

Знов наїлися, чим було. Сардинки, хліб, чоколяда та цукорки. Провідник порозділював кожному, щоб не мали клопоту по дорозі.

Помандрували ми раненько понад Брустури в сторону польського кордону, де зблудили, бо впав сильний туман, та сильний вітер зо снігом дув на всі сторони. Компас і мапу мав той, що його в Ясіні зловили мадяри. Тому перейшли помилково польський кордон коло полудневих годин.

Провадив нас пор. Ганилевич.

Траґедія.

(Шановний читачу. Затни зуби і читай, Читай і кров пімсти хай грає тобі в жилах. — О. Шинкаренко).

На польській стороні в однім зрубі ми стрітили кількох лісових робітників, які, як нас побачили, негайно щезли. Ми зайшли до колиби, де знайшли кусок польської ґазети, та зараз зорієнтувалися, що ми є на польській стороні. Повернули безпроволочно, вже нервово, на захід, де надійшли на свіжу стежку, яка провадила до туристичної хати. В ній був телефон і там було польське військо.

Ми ще добре не зорієнтувалися, як на нас з двох сторін наскочили поляки, зачали стріляти, з криком „стуй, ренце до ґури". Хлопці, як стій у розтіч по лісі на діл, де Гундяка, Тимчія й Михалечка-Ґуслія зловили відразу, а решта передерлася ще через один верх на якусь доріжку, де було видно свіжі сліди війська, й знову стріли та крики. Котрі були на переді, тих зловили, а заднім чотирьом, між котрими був Клюшта, вдалося втекти з крісами. Одного з них на верху зловили, а решта втекла. Що з ними сталося, не знати.

(Дальше буде).

• З ДНЯ •

III.

МАТЕРІЯЛИ ДО ЄДНОСТИ.

Наші соціялісти завзято поборюють український націоналістично-революційний рух. Вони поборюють його засадничо, безоглядно.

Та всетаки вони бояться це отверто робити. Вони кажуть, що поборюють український революційний рух тому, що той рух знаходиться в руках невідповідних людей, які поповнюють каригідні вчинки, і загалом, зле тим рухом керують.

А деколи, для вигоди, вони навіть говорять, що це вони самі є великі революціонери і навіть покликаються на Вітовського, чи інших українських революціонерів, що належали до соціялістично-радикальної партії, та говорять: „Дивіть, які революціонери виходять із наших рядів!"

ЧИ СПРАВДІ З ЇХ РЯДІВ?

Міжнародній соціялізм це в суті пацифістична струя, яка ставить життя людини понад усякі інші цінності. Тому вона є проти війни засадничо. Війну вона називає „капіталістичним знаряддям". Щоб війну усунути зо світу цілком, вона проповідує наперед зробити в кожній нації кінець із верхніми буржуазно-капіталістичними клясами й створити інтернаціональну, більше-менше одноклясову суспільність. Міжнародній соціялізм допускає винятково лише соціяльну революцію, а не національну. Він приказує кожному членові нижчої кляси боротися зо своїми власними верхніми клясами, з „панами" чи „попами", в тій боротьбі шукати союзників серед чужих нижчих кляс. Ця боротьба, евентуально революція, має відбуватися в імя матеріяльних дібр, а не національного визволення.

ЧИ ЦЯ НАУКА ВИХОВУЄ НАЦІОНАЛІСТА-РЕВОЛЮЦІОНЕРА?

Зрозуміло, що та наука не може виховати націоналіста-революціонера, якому йде не лише про матеріяльний добробут, але й про честь народу; який по однім боці ставить свою сконсолідовану націю, з усіми її клясами, а по другім боці ставить ворожу націю, також з усіми її клясами, до робітничої включно.

Правда, з нашої радикально-соціялістичної партії виходили деколи справжні націоналісти-революціонери. Але їх такими не виховала соціялістична ідеольогія. Їх виховали якісь інші, посторонні чинники, які мали на них більший вплив, ніж їх власна партія.

Нераз буває таке в світі, що батько злодій і вчить красти сина, а проте син виросте на порядного чоловіка. Це не заслуга батька, тільки якихось посторонніх чинників. Бож неможливо, щоб батькове навчання красти мало благородний вплив на сина. Неможливо, щоб у засаді пацифістична і протинаціоналістична ідеольогія виховала націоналістів-революціонерів.

ДЕСТРУКТИВНА КРИТИКА.

Націоналістично-революційні кличі так глибоко вкорінені нині в нашім народі, що це небезпечно проти них отверто виступати. Тому наші соціялісти (а також інші нищильні групи) стараються маскуватись і говорять, що вони не мають нічого проти самих кличів, тільки проти засобів і проти осіб, що ті кличі переводять у життя. Якби справді так було, то ще не булоб найгірше. Справедлива критика осіб деколи навіть пожадана.

Та це лиш маскування. Фактично ті нищильні групи критикують український націоналістично-революційний рух, так, щоб його цілий в очах суспільности здискредитувати і знищити. Вони нищать його до кореня тим, що помилки і проступки поодиноких осіб у націоналістичнім русі узагальнюють, змішують з цілістю і кажуть, що це цілий рух такий.

ОДИН ІЗ ПРИКЛАДІВ.

Всі ми вже добре знаємо пісеньки наших радикалів про „німецьке аґентство" націоналістів, про „спроневірення суспільних грошей", про „провокаторство" і т. п.

Ось прочитаймо ще одну з останніх редакційних статтей „Народної Волі" з 12 серпня ц. р. В ній говориться:

„Пересторога на часі. Львівський „Громадський Голос" у свойому 28-му числі з 2 липня ц. р. приносить довшу вступну статтю під заголовком "Будьте обережні". У ній він перестерігає українське громадянство, а особливо українських селян, перед всілякими провокаторами, які в теперішній напружений час вештаються по селах і ведуть свою юдину роботу: затягають нетерпеливу, недосвідчену, хоч щиру і патріотичну молодь у всілякі „тайні організації", провокують цю молодь на ніби революційні виступи, а після того зраджують її польській поліції. У висліді багато українських молодих людей попадає в тюрму цілком невинно, з тою хіба користю, що тими спровокованими арештами пізніше хваляться всілякі фашистівські ґенерали за кордоном. Мовляв, це вони викликують „революційний" настрій у краю і тому їм треба давати гроші на таку роботу".

ВСЕ ЗМІШАНЕ.

Як бачимо, „Народна Воля" все змішала докупи, щоби представити всю нашу підпольну революційну роботу як „провокацію". Вона навіть підсуває гидкі мотиви провідникам підпілля, мовляв, це для хвальби „фашистівських ґенералів за кордоном".

Певно, що в українськім революційнім русі були провокатори. Але провокатори були в усіх революційних орґанізаціях чужих народів: були в російських, польських, ірляндських, італійських і всяких інших. Проте ті орґанізації виконали свої історичні завдання. Так було всюди і так далі буде. Бо нарід-наїзник має до диспозиції великі грошеві засоби, а також поліційний апарат. Він був би дурнем, якби не користувався всіми засобами і не старався зєднати для себе певних, слабших характерно типів і використати їх для провокації. Але треба бути без совісти, щоб змішувати все докупи, провокатора з таким блискучим героєм як Головінський, краєвий комендант підпілля, чи другим командантом, Бандерою, чи Лебедем, Біласом, Данилишином, Басарабовою, і десятками інших, про яких лиш остання каналія може говорити інакше, ніж з пошаною.

„Народна Воля" все змішує разом і все критикує, не лишаючи ні ниточки сухої. Чи це чесно так робити? А коли ми знищимо наш націоналістично-революційний рух, то що поставимо на його місце?

Чи це шлях до єдности?

ПИТАННЯ І ВІДПОВІДІ

Питання: Маю охоту враз зо своєю дружиною відвідати Канаду. Я є американським громадянином, але моя жінка ні. Чи Канада прийме нас обох з візитою?

Відповідь: Громадянин Злучених Держав не має труднощів підчас вїзду до Канади з візитою. Одначе Ви повинні взяти з собою докази свого американського громадянства, як: цертифікат натуралізації, американський пашпорт чи американську метрику уродження, бо канадійські іміґраційні власті у багатьох випадках питають за ними.

Що відноситься до Вашої дружини, то коли вона має іміґраційну карту тотожности або пашпорт, на котрий прибула до Злучених Держав, повинна взяти з собою. Як нема згаданих документів, то мусить знати точну дату і назву корабля, на якім приїхала, щоб на всякий випадок можна було провірити, навіть телеґрафічно, в американськім порті, чи вона леґально приїхала до Злучених Держав.

Питання: Я приїхав сюди леґально 1928 р. і зараз вибрав перші громадянські папери. По пятьох роках я був подався по другі папери, але через зроблену помилку, очевидно не мною, мою аплікацію відкинено. Потім удруге я вибрав перші папери 1934 року, а вже 1936 р. подався на другі. Я вже перейшов іспит і зложив оплату, але паперів до сьогодні ще не одержав. Що мені робити в тій справі?

Відповідь: Ви повинні написати до натуралізаційного бюра, в котрім переходили іспит і заплатили належитість та запитатися, що властиво могло статися з Вашою справою. Коли пишете, то не забудьте вимінити число своєї справи, котре можна подибати на тій почтівці, котру вислало Вам натуралізаційне бюро в часі покликання Вас зо свідками на допити. Так зване /реєстраційне число знаходиться на кожнім листі чи картці з того бюра.

Питання: Я приїхав до Каліфорнії у квітні 1927 р. і ніколи не подавався на американське громадянство. Мені тепер уже 65 років життя. Я маю власну фарму. Чи можу ще тепер подаватись по американські папери?

Відповідь: Деякі натуралізаційні суди відкидають аплікації на громадянство старих людей, котрі довгі роки живуть у Злучених Державах і в тій справі нічого не робили, якщо думають, що такі чужинці стараються про громадянство головно тому, щоби бути управненими на пенсії старих літ. Одначе тому, що ви маєте власну фарму, правдоподібно такого підозріння не буде. Радимо неґайно вибрати перші папери, згідно з приписами законів.

Питання: Якийсь час я стараюся спровадити до Злучених Держав свого братанича, але американський консуль сказав йому, що мусить ожидати два роки, заки зможе дістати іміґраційну візу. Мій приятель заплатив $75 адвокатові за вкорочення часу ожидання іміґранта, котрого хоче спровадити. Чи радите мені те саме зробити?

Відповідь: Нам видається, що помиляєтесь, коли думаете, що адвокат побрав $75 за вкорочення часу ожидання іміґранта на візу. Скільки нам відомо, цього ніхто зробити не може за жадні гроші. При видаванні іміґраційних віз американський консуль керується засадою: „хто перший прийшов, той перший дістав". Правда, що кружляють противні поголоски, але нам невідомо про такий випадок, де консуль видав візу аплікантові перед його чергою.

Питання: Чи жінка, що прибула сюди з візитою, може остатись на стало, коли одружиться тут з американським громадянином?

Відповідь: Ні. В такім випадку вона мусить виїхати за границю і там, діставши іміґраційну візу від консуля Злучених Держав, може леґально вернутись. Тому, що вона буде вже дружиною американського громадянина, то вона зможе по таку візу виїхати до Канади. По ближчі інформації пишіть до Чужомовного Інформаційного Бюра на нижче подану адресу: **Foreign Language Information Service, 222 Fourth Avenue, New York, N. Y.**

FLIS.

Степан Мусійчук.

НАМ ТРЕБА ВІДВАГИ ДО БОЮ

Не сміє в нас страхопудів бути,
Ні трусів, неробів, лінюхів.
Ось скрізь, кругом небезпеку чути,
Повітря все мов ґазом заструте,
Нам треба відваги, а не страхів!

Як ураґан над світом здійметься,
Змагатися будуть усі, що живі.
Хто в боротьбу відважно вержеться,
До сонця, хмар щасливо діпнеться,
А всі страхопуди пропадуть у млі.

В безділлі нас надія зводила,
Рабів з нас робила й послугачів;
В відважних нас відродиться сила,
Що насталить нам й леті крила,
Ми створимо кадри побідних ґрачів.

Бо хто трудів й боротьби лякаєсь,
Той лиш животіє, а не живе,
Той інших хліб даром споживає
Й на смерть, як раб, в кайданах чекає,
Самий смерть завчасу на себе зове.

Чи так, чи сяк вмирати нам треба.
Як жити, то жити у боротьбі!
Бо плазуни вмирають в заґребах,
Орли летять й дістануть до неба,
Орлиних крил ми дістаньмо собі!

Як впадемо відважно у бою,
Оставимо славу ми дітям своїм,
Оставимо своїм людям долю,
Міліони їх повитають волю,
По нас прийде щастя нащадків усіх.

Не сміє в нас страхопудів бути!
Ворог на нас сталить всі сили свої.
Довкола нас небезпеку чути,
Що нам грозить: бути, чи не бути!
В боротьбу кидаймось відважно, усі!

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

НОРТГЕМПТОН, ПА.

Орґанізаційні окружні збори.

У неділю, 13-го серпня б. р., в год. 2-гій попол., в Українській салі на Нюпорт Евеню, віббулись окружні орґанізаційні збори відділів 44. і 318 У. Н. Союзу у Нортгемптоні й околиці.

Збори були зібрані, за ініціятивою орґанізатора У. Н. С., п. В. Загаєвича. Точно в год. 2. попол. збори відкрито. Вибрано головою п. В. Шишку, а писарями української редакції протоколу п. Л. Демчука й англійської редакції протоколу п. А. Чепеляка.

Збори приняли настрій не „мітінґовий", а уважно святочний.

Приємно було дивитися, як п. Загаєвич, по певній підготові зборів до викладу, станув коло великої, чорної шкільної таблиці й крейдою почав наочно вияснювати велику фінансову будову рідного Батька Союзу.

Зібрані сиділи й слідили з найпильнішою увагою за кожним числом, аритметичним значком, що його писав на таблиці лектор п. Загаєвич. Чорна таблиця наповнилась ясними числами. Тут п. Загаєвич почав висвітлювати фінансово-грошову справу й цілу господарку У. Н. Союзу, порівнюючи числа з іншими „іншуренс компаніями".

Порівняння робилось на підставі точних числових даних по „іншуренс департмент бук".

То були не тільки золоті слова п. Загаєвича, але наочні числові докази.

Відкрились очі слухачам, раділи всі, коли почули й побачили на таблиці, що наш рідний батько Союз є у відношенні до скількости своїх членів найбагатшою фінансовою інституцією й стоїть на міцному фундаменті нашого грошевого, морально-національного і патріотичного добробуту.

У часі запитів з великим зацікавленням присутні слідили, як п. Загаєвич, майстерно з повним знанням і практикою асекураційної справи, висвітлював числами привілеї, що випливають з членства Батька Союзу.

Враження з тої лекції залишились дуже милі, сутні й наочно зрозумілі.

Опоненти, цебто противнодумаючі й навіть ворожо відносячися до У. Н. Союзу з думками, прихильними до інших асекураційних орґанізацій, признали повну рацію й слушність п. Загаєвичеві у справі добробуту й великої будучности У. Н. Союзу.

Не тільки свої союзовці, а й противники жалували, чому наш рідний Союз не висилав раніш таких лекторів-референтів для яскравого вияснення справи нашої асекурації, як п. Загаєвич.

Він доказав, що У. Н. Союз це єдина асекураційна наша установа, яка солідно, чесно, акуратно, вповні вдоволяючо й скоро виконує супроти своїх членів усі зобовязання як грошеві так і морально-національні. Згадано було, скільки то допомог У. Н. С. уділяє студентам, спортовим орґанізаціям, культурно-просвітнім установам і загально всім потребам нашого суспільно-громадського життя. Треба признати, що таких поучаючих лекцій-викладів в асекураційній справі ми ще не чули.

Ми лишилися з повною надією, що у нашій місцевості й околицях після відвідин орґанізатора У. Н. Союзу, п. Василя Загаєвича, ніхто не залишиться поза межами Батька Союзу. Вже започато орґанізування нового відділу під патроном поета Федьковича й післано по аплікації.

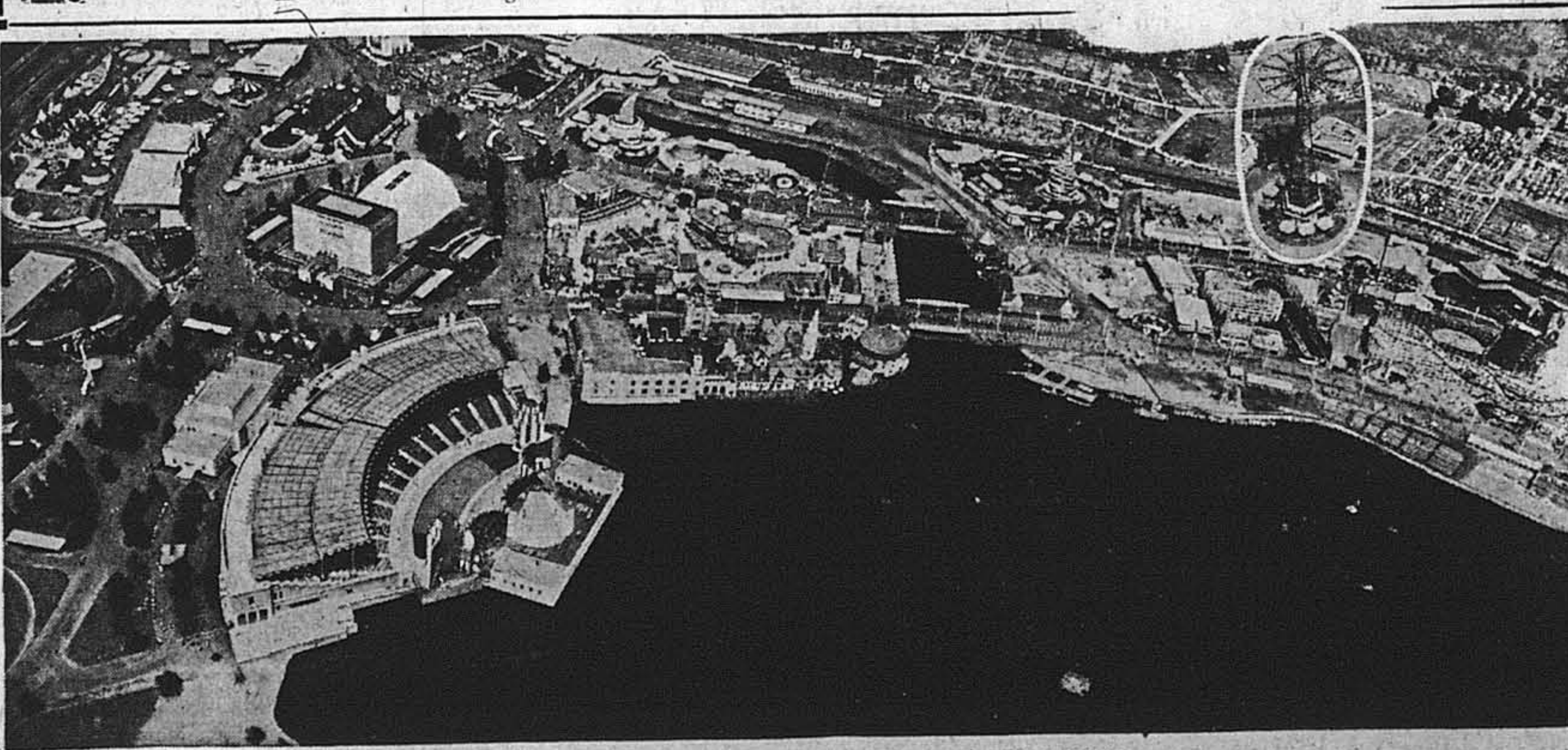
Роботи буде доволі. Але все це на нашу фінансову, морально-суспільну користь.

Бажаним є, а навіть вимагаючим, щоби про окружні орґанізаційні збори відділів У. Н. Союзу був найширший розголос. Ми маємо свою власну пресу „Свободу" й не жалуємо місця розголосу про окружні орґанізаційні збори відділів свойого Батька Союзу.

Ми в останніх часах усі голосимо про пропаґанду, але своєї власної справи по американськи не пропаґуємо й не оголошуємо. Подивімся на особи-світлини в американських оголошеннях; там є також автомобілі, доми, книжки й інші річі є, щоби тільки кидалися в очі публиці. Ми же скупимось на цьому і тільки програємо. Отже ми, Союзовці, просимо, щоби на будуче упляновані орґанізаційні збори обовязково оголошувались у „Свободі" у більшій формі.

Відспіванням: „Ще не вмерла Україна" закінчено збори.

Лука Демчук, писар зборів.

ЗАБАВОВА ЧАСТИНА СВІТОВОЇ ВИСТАВИ В НЮ ЙОРКУ.

Вид з літака показує одну частину забавової площі. У ясному зачеркненні „Парашут Джомп", де ви можете пізнати, як почувається людина, що скаче зо спадохроном з літака.

КРАСУНЯ.
На річному контесті краси за титул „Міс Америка", що відбудеться в Атлентик Сіті, Ню Джерзі 5. вересня, буде представляти стейт Тексас 18-літня панна Чармейн Смит.

Між приятельками.

— Сьогодні знову один мужчина клячав передо мною...

— Що? знов нові черевики?...

Берт Бреннеке.

ВЕСІЛЬНИЙ ГІСТЬ

Старий дука Пахельбер хотів саме податись у розкішно прибрану святкову салю, де власне відбувалось весілля його одинокої доньки Беатріче з сотником цісарської ґвардії, Францом Ксавером фон Айхталер, коли він тут же побачив свойого зятя, що на всі боки пильно розглядався. „Добре, коханий тату, сказав притім фон Айхталер, що я вас стрічаю, бо, дивіться, я шукаю Беатріче! Ще ось не минуло і двох годин від хвилі, як нас повінчали, вона вже от вихопилася мені кудись, мов та тривожна серна".

І в куточках уст цісарського сотника промайнула непевна усмішка.

„Але ви повинні би краще знати, де її шукати, ніж я", відповів тут старий батько, погрозивши зятеві весело пальцем. „А що, як вона вже у вашій кімнаті!" Та сотник, у якого лице в цей мент трохи зашаріло, признався трохи засоромлений, що саме там він шукав Беатріче, але не знайшов її.

Щож, дім Пахельбера був великий. Відповідно до способу будування 15-го віку, видвигнений у висоті кількох, тісно з собою звязаних поверхів, він стояв собі міцно і гордо, наче хотів сказати до свойого оточення: дивіться лиш, заздрі завидюхи, на якій несхитній основі стою я! А притім було тут багато побічних крил і будинків з безліччю кімнат та покоїв, де не ступала ще ніколи й нога самого Пахельбера. Отож обидва оті чоловіки, зо стурбуваним батьком попереду, почали тепер своє шукання пропащої молодої, причім весільні гості, повні наглого занепокоєння, прилучились до них так, що незабаром у Пахельберовім будинку аж роїлося від шукаючих та схвильованих людей.

І отак ніхто з них не запримітив якогось невідомого чоловіка в чорному, що як останній прилучився до тих, що почали в усіх криївках могутнього будинку шукати молодої дружини фон Айхталера. Він був високого росту і худий, а його лице, гаразд заховане під крисою широкого капелюха, зникало так, начеб його зовсім і не було. Тільки очі в нього горіли якимось яскравим, неземним жаром.

„Беатріче! Гей, Беатріче!"

Водно і все наново, скрізь і всюди розгомонювало тепер це імя просторами могутнього будинку, але ніхто і ніякий згук не відповідав на безперервні заклики гурта шукаючих, на стукання і гримання об численні двері та склепіння. А тут година минала за годиною, і юрба на вулицях почала хвилюватися. Бо деж приобіцяний весільний фаєрверок?

Отак, хоч і гуділи клярнети і заводили солодко скрипки, то танцювати не хотілось більш нікому. А до того зірвався нагло бурхливий вітер і почав зривати весільні ґірлянди й вінки, тоді, як ген понад домом Пахельбера небо аж зчорніло від важких хмар. І вже тремтіли на овидах вогнистими блисками перші блискавки...

Та тут же — саме під шум надтягаючої бурі — раптом жахливий крик. Люди на вулиці застигли з переляку, а музики негайно вмовкли.

„Беатріче мертва! Беатріче мертва!"

І отак вони знайшли її: В кімнаті вузькій, геть виложеній деревом, трохи не під самим дахом. Обстанова, що тут була старезна, почервивіла зо старости обстанова, скидалась на хламіття з якихось давно-давно прогомонілих епох. Хмари мертвецького павутиння, груз і тлінь скрізь, а посередині кімнати пополотніла суджена смерти, Беатріче, в обіймах — кістяка, що саме випав з отвореної старинної шафи...

Плач, зойк і безконечне голосіння! В ногах у Беатріче карачки, обидва чоловіки неворушно, ніби камінні подоби. А невідомий гість у чорному, пропав кудись, без сліду.

І ніхто не зміг сказати, як це воно сталось так, що Беатріче зайшла в оту ніколи передтим не відчинювану кімнату, де шафу можна було відімкнути тільки при допомозі особливої, утаєної пружини, гаразд захованої в купочці різьблених фіґур.

Аж геть опісля, далеко пізніше, рідня Беатріче нагадала собі одну траґічну подію з давньої давнини, що вже раз щастя родини Пахельберів знищила на довгий, довгий час. Подію, якої жертвою була таксамо щойно повінчана молода, що таксамо називалась Беатріче. Вона була донькою багатого ленного пана Пахельбера, що жив при кінці 13-го століття у Відні. Її весілля мало щойно відбутися, народу зїхалося багацько, музики не вгавали, а вино лилося річками. І от у якусь хвилину підчас весільної трапези розгуляна молода, жартуючи, вихопилася з обіймів судженого, і почала бігти геть. Тут же молодий за нею, сходи, з одного затишка у другий, та проте надаремно, бо розбавлена Беатріче нагло щезла йому з очей, так, що знайти її він уже не зміг. А вона, діставшися ще одними сходами на саму гору дому, побачилась раптом у покої, який уже не мав ніякого другого виходу та в якім зате була простора шафа, в якій можна було прекрасно сховатися, дарма, що коли вона замкнулася, тільки при допомозі тієї особливої, утаєної пружинки, захованої гаразд у купочці різьблених на дверах шафи фіґур.

І отак та Беатріче, сховавшись у шафу, і не знаючи її страшної тайни, замкнула її, і стала дожидати судженого.

Але довго, довго вона не чула ніякого голосу, а згодом стала довкола неї смертельна тиша. І тоді Беатріче, стривожена, намагалась отворити шафу, але всі її розпучливі зусилля були надаремні; шафа вгортала її, мов домовина. Нехай, що вона ще цілими годинами гримала об грубі, дубові стіни, кричала, плакала і голосила — все було надаремно. Її рідня, правда, шукала її, перешукуючи ввесь дім, але її крику і плачу не чув ніхто, поки врешті якась незрима, милосердна рука не затулила її очей і не визволила з усіх мук...

І отак століття минули від того часу аж до хвилини, в якій остання Беатріче Пахельбер, опинившись у несамовитій кімнаті під дахом, торкнулась припадком утаєної пружини у старинній шафі на те, щоб конаючи з переляку в обіймах упалого на неї з шафи кістяка, пізнати тайну страшливої смерти її сестри зперед довгих віків...

(З німецької мови переклав **д-р Остап Грицай.**

Наслідки реклями.

Судця: Може обвинувачений скаже мені, що спонукало його до крадіжу в тій крамниці?

Обвинувачений: Високий суде! В тій крамниці був такий напис на входових дверях: „Вхід до склепу не зобовязує до купна".

ПОХОРОНИ ПОК. МАРІЇ ЯДЛОВСЬКОЇ.

Отсим повідомляється, що похорон, моєї Дорогої Матери бл. п. МАРІЇ ЯДЛОВСЬКОЇ, вдови по бл. п. Семені Ядловськім, відбудеться в вівторок, 22. серпня 1939 року, в годині 8:30 рано з дому жалоби, 339 Rosehill Pl., Elizabeth, N. J., звідки похід вирушить до церкви св. Володимира при Савт і Ґрір ул., Елизабет, Н. Дж.

Запрошує на нього всіх приятелів і знайомих.

Михайло Ядловський, син.

Leo the Lion Leaps for Life

ЗО СВІТОВОЇ ВИСТАВИ В НЮ ЙОРКУ.

Представлення зо львами є частиною програми в Країні Джунґлів, що її на забавовій площі Світової Вистави в Ню Йорку, влаштував Френк Бок, відомий подорожний до гарячих країв за дикими звірями.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У понеділок, 14. серпня 1939 р., помер у Шікаґо, Ілл., довголітній член Бр. св. Стефана, від. 221 У. Н. Союзу,

МИКОЛА СЕНИЧИН.

Похорон відбувся 17. серпня 1939 р., при участі рідні, членів від. 221. У. Н. Союзу і членів С.Г.Д. Тлінні останки відпроваджено до української греко-католицької церкви св. О. Николая, а з церкви на місце вічного спочинку.

Покійний родився 20. грудня 1888 р. в селі Надіїв, повіт Долина, Західна Україна. Лишив в смутку жену й дві дочки.

Смерть скосила нам щирого і вірного Союзовця і доброго сина української нації.

Прибрана земля Вашингтона Йому пером.

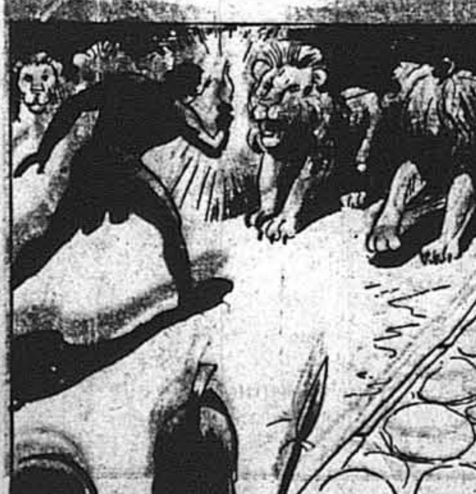
Т. Шпікула, секр.

ТАРЗАН І СЛОНОЛЮДИ

(60)

Розтрутивши інших, Тарзан знайшовся нагло в середині, поміж юрбою і львами. Побачивши Тарзана, юрба наперед зо здивування охнула, а далі почала з радости ревіти. Велика певність себе вступила в юрбу і вона аж тепер вповні повірила, що щоб не почала, мусить осягнути перемогу.

А Тарзан тимчасом давав прикази: „Давайде сюди свої смолоскипи! Смолоскипи і списи наперед!" Розгукана юрба під авторитетними приказами Тарзана оберталась миттю в дисципліновану армію. Вискочили наперед ті, що мали списи і смолоскипи. Тарзан вирвав одному з рук смолоскипа і повернувся ним до львів.

Те саме інші зробили. А льви, які вже були пару кроків від юрби, перший раз зупинились і почали відвертати голови. Даремно підштовхували сторожі львів. Вони тратили охоту. Далі охопила львів паніка і вони почали чимдуж утікати назад до стайні. Ось так юрба перемінилась у львів, а льви у нікчемну юрбу.

Стративши відвагу, льви поводились, немов стадо заляканих баранів. Вони перескакували один через одного, а далі почали себе гризти, немов би то вони самі були причиною свого нещастя. Вони розривали також своїх сторожів, які цілком утратили контролю над львами. Настав великий заколот.